

Eksamen

26.05.2020

NOR0214 Norsk hovudmål/hovedmål
NOR1415 Norsk for elever/elevener som er
fritekne frå /fritatt fra vurdering med karakter i
sidemål, dag 1

Sjå eksamenstips på baksida!
Se eksamenstips på baksiden!

Nynorsk

Eksamensinformasjon	
Eksamenstid	Eksamen varer i 5 timar.
Hjelpemiddel	Alle hjelpemiddel er tillatne, bortsett frå opent Internett og andre verktøy som kan brukast til kommunikasjon. Omsetjingsprogram er heller ikkje tillate. Når du bruker nettbaserte hjelpemiddel under eksamen, har du ikkje lov til å kommunisere med andre. Samskriving, chat og andre måtar å utveksle informasjon med andre på er ikkje tillate.
Bruk av kjelder	Dersom du bruker kjelder i svaret ditt, skal dei alltid førast opp på ein slik måte at lesaren kan finne fram til dei. Du skal føre opp forfattar og fullstendig tittel på både lærebøker og annan litteratur, inkludert førebuingmateriellet, dersom du bruker dei som kjelder. Dersom du bruker innhald eller sitat frå Internett, skal du føre opp nøyaktig nettadresse og nedlastingsdato.
Informasjon om oppgåva	Eksamensoppgåva har to delar. I del A skal du svare på to oppgåver. I del B skal du velje ei av oppgåvene. Du må sjølv fordele tida slik at du svarer på alle dei tre oppgåvene og alle delane av oppgåvene.
Vedlegg	Del A har eitt vedlegg; dette finn du på side 8–9.
Praktiske opplysningar	Du må sjølv velje skrifttype og utforming/layout som er eigna for eksamenssvaret ditt. Du skal skrive bokstav og nummer framfor kvart av oppgåvesvara dine.
Informasjon om vurderinga	Sjå eksamensrettleiinga med kjenneteikn på måloppnåing til sentralt gitt skriftleg eksamen. Eksamensrettleiinga finn du på Utdanningsdirektoratets nettsider.

Del A

I del A skal du svare på både oppgåve A1 og A2. Du må bruke tekstvedlegget på side 8–9 når du svarer på oppgåve A1 og A2.

Oppgåve A1

Vedlagd finn du avslutninga av Henrik Ibsens skodespel *Et dukkehjem*. Skriv ein tekst der du kort forklarar for ein medelev kva som kjenneteiknar dramajangeren. Bruk norskfaglege omgrep og vis til eksempel frå vedlegget.

Oppgåve 2

Forklar korleis ordval og språkbruk i dialogen mellom Helmer og Nora kan virke diskriminerande og nedlatande på oss i dag. Vis til eksempel i utdraga frå skodespelet i vedlegget eller førebuingmaterialet.

Del B

I del B skal du velje ei av oppgåvene.

Oppgåve B1

Nokre samtalar er små og kvardagslege, medan andre blir vendepunkt og endrar livet til menneska. Skriv ein tekst der hovuddelen inkluderer ein dialog som skaper eit vendepunkt for ein eller fleire av menneska som deltar i samtalen.

Lag ei overskrift som peikar på endringa som skjer.

Oppgåve B2

Bruk teksten *Kjære hverdagshelt, her er din hyllest!* i førebuingmaterialet.

Vel ei eller fleire av rutene. Skriv ein tekst der du er personen, og fortel om situasjonen du er i. Teksten skal inkludere tankereferat og skildring.

Lag ei overskrift som speglar kvardagen personen fortel om.

Oppgåve B3

Songteksten *Ikke som de andre* i førebuingmaterialet er ei historie om eit møte mellom to menneske. Skriv ein tekst der du diktar vidare på historia. Lat synsvinkelen liggje hos ein av dei to personane i songen. Teksten din skal innehalde dialog. Bruk minst eitt utdrag frå songen i teksten din.

Bruk overskrifta: «Ikke som de andre».

Oppgåve B4

Skriv ein tekst der formålet er å reflektere over korleis både måten vi er saman på og måten vi snakkar på, endrar seg under endra livsforhold. Vis til eksempel fr  førebuinga, fr  opplæringa eller fr  ditt eige liv.

Bruk overskrifta: «Når livet endrar seg».

Bokmål

Eksamensinformasjon	
Eksamenstid	Eksamen varer i 5 timer.
Hjelpemidler	Alle hjelpemidler er tillatt, bortsett fra åpent Internett og andre verktøy som kan brukes til kommunikasjon. Oversettelsesprogram er heller ikke tillatt. Når du bruker nettbaserte hjelpemidler under eksamen, har du ikke lov til å kommunisere med andre. Samskriving, chat og andre måter å utveksle informasjon med andre på er ikke tillatt.
Bruk av kilder	Hvis du bruker kilder i besvarelsen din, skal de alltid oppgis på en slik måte at leseren kan finne fram til dem. Du skal oppgi forfatter og fullstendig tittel på både lærebøker og annen litteratur, inkludert forberedelsesmateriellet, dersom du benytter disse som kilder. Hvis du bruker innhold eller sitater fra Internett, skal du oppgi nøyaktig nettadresse og nedlastingsdato.
Informasjon om oppgaven	Eksamensoppgaven består av to deler. I del A skal du svare på to oppgaver. I del B skal du velge én av oppgavene. Du må selv fordele tida slik at du svarer på alle de tre oppgavene og alle delene av oppgavene.
Vedlegg	Del A har ett vedlegg; dette finner du på side 8–9.
Praktiske opplysninger	Du må selv velge skrifttype og utforming/layout som er egnet for eksamenssvaret ditt. Du skal skrive bokstav og nummer foran hvert av oppgavesvarene dine.
Informasjon om vurderingen	Se eksamensveiledningen med kjennetegn på måloppnåelse til sentralt gitt skriftlig eksamen. Eksamensveiledningen finner du på Utdanningsdirektoratets nettsider.

Del A

I del A skal du svare på både oppgave A1 og A2. Du må bruke tekstvedlegget på side 8–9 når du svarer på oppgave A1 og A2.

Oppgave A1

Vedlagt finner du avslutningen av Henrik Ibsens skuespill, *Et dukkehjem*. Skriv en tekst der du kort forklarer for en medelev hva som kjennetegner dramasjangeren. Bruk norskfaglige begreper og vis til eksempler fra vedlegget.

Oppgave A2

Forklar hvordan ordvalg og språkbruk i dialogen mellom Helmer og Nora kan virke diskriminerende og nedlatende på oss i dag. Vis til eksempler i utdragene fra skuespillet i vedlegget eller forberedelsesmaterialet.

Del B

I del B skal du velge én av oppgavene.

Oppgave B1

Noen samtaler er små og hverdagslige, mens andre blir vendepunkt og endrer menneskenes liv. Skriv en tekst der hoveddelen inkluderer en dialog som skaper et vendepunkt for en eller flere av menneskene som deltar i samtalen.

Lag en overskrift som peker på endringen som skjer.

Oppgave B2

Bruk teksten *Kjære hverdagshelt, her er din hyllest!* i forberedelsesmaterialet.

Velg en eller flere av rutene. Skriv en tekst der du er personen, og fortell om situasjonen du er i. Teksten skal inkludere tankereferat og skildring.

Lag en overskrift som speiler hverdagen personen forteller om.

Oppgave B3

Sangteksten *Ikke som de andre* i forberedelsesmaterialet er en historie om et møte mellom to mennesker. Skriv en tekst der du dikter videre på historien. La synsvinkelen ligge hos en av de to personene i sangen. Teksten din skal inneholde dialog. Bruk minst ett utdrag fra sangen i teksten din.

Bruk overskriften: «Ikke som de andre».

Oppgave B4

Skriv en tekst der formålet er å reflektere over hvordan både måten vi er sammen på og måten vi snakker på, endrer seg under endrede livsforhold. Vis til eksempler fra forberedelsen, fra opplæringen eller fra ditt eget liv.

Bruk overskriften: «Når livet endrer seg».

Vedlegg til del A

Et dukkehjem

Av Henrik Ibsen

Avslutningen av tredje og siste akt:

NORA. Jeg har aldri følt meg så klar og sikker som i natt.

HELMER. Og klar og sikker forlater du din mann og dine barn?

NORA. Ja, det gjør jeg.

HELMER. Så er kun én forklaring mulig.

NORA. Hvilken?

HELMER. Du elsker meg ikke mer.

NORA. Nei, det er just tingen.

HELMER. Nora! – og det sier du!

NORA. Å, det gjør meg så vondt, Torvald, for du har alltid vært så snill imot meg. Men jeg kan ikke gjøre noe med det. Jeg elsker deg ikke mer.

Helmer (*med tilkjempet fatning*): Er dette også en klar og sikker overbevisning?

NORA. Ja, fullkommen klar og sikker. Det er derfor jeg ikke vil være her lenger.

HELMER. Og vil du også kunne gjøre meg rede for hvorved jeg har forspilt din kjærlighet?

NORA. Ja, det kan jeg godt. Det var i aften da det vidunderlige ikke kom, for da så jeg at du ikke var den mann jeg hadde tenkt meg.

HELMER. Forklar deg nøyere, jeg forstår deg ikke.

NORA. Jeg har ventet så tålmodig nå i åtte år, for Herregud, jeg innså jo nok at det vidunderlige kommer ikke sånn til hverdags. Så brøt dette knusende inn over meg, og da var jeg så usvikelig sikker på: nå kommer det vidunderlige. Da Krogstads brev lå der ute, – aldri falt det meg med en tanke inn at du kunne ville bøye deg inn under dette menneskes vilkår. Jeg var så usvikelig sikker på at du ville si til ham: gjør saken kjent for hele verden. Og når det var skjedd –

HELMER. Ja hva så? Når jeg hadde prisgitt min egen hustru til skam og skjensel –!

NORA. Når det var skjedd, da tenkte jeg at jeg så usvikelig sikkert ville tre frem og ta alt på deg og si: jeg er den skyldige.

Helmer. Nora –!

NORA. Du mener jeg aldri ville tatt imot et slikt offer fra deg? Nei, det forstår seg. Men hva ville mine forsikringer gjelde like overfor dine? – Det var det vidunderlige som jeg gikk og håpet på i redsel. Og for å hindre det, var det at jeg ville ende mitt liv.

HELMER. Jeg skulle gladelig arbeide netter og dager for deg, Nora, – bære sorg og savn for din skyld, men det er ingen som ofrer sin ære for den man elsker.

NORA. Det har hundre tusen kvinner gjort.

HELMER. Å, du både tenker og du taler som et uforstandig barn.

NORA. La gå. Men du verken tenker eller taler som den mann jeg skal kunne slutte meg til. Da din forskrekkelse var over, – ikke for hva som truet meg, men for hva du selv var utsatt for, og da hele faren var forbi, – da var det for deg som om ingen ting var skjedd. Jeg var akkurat som før din lille sanglerke, din dukke. Som du heretter skulle bære dobbelt så forsiktig på hendene, siden den var så skjør og skrøpelig. (*reiser seg.*) Torvald, – i den stund gikk det opp for meg at jeg i åtte år hadde levd her sammen med en fremmed mann, og at jeg hadde fått tre barn. – Å jeg tåler ikke å tenke på det! Jeg kunne rive meg selv i stumper og stykker.

Helmer (*tungt*): Jeg ser det, jeg ser det. Det er visselig kommet en avgrunn imellom oss. – Å, men Nora, skulle den ikke kunne utfylles?

NORA. Slik som jeg nå er, er jeg ingen hustru for deg.

HELMER. Jeg har kraft til å bli en annen.

NORA. Kanskje, – hvis dukken tas fra deg.

Helmer. Å skilles – skilles fra deg! Nei, nei, Nora, jeg kan ikke fatte den tanken.
Nora (*går inn til høyre*): Desto mer sikkert må det skje. (*hun kommer tilbake med sitt yttertøy og en liten vadsekk, som hun setter på stolen ved bordet.*)
HELMER. Nora, Nora, ikke nå! Vent til i morgen.
Nora (*tar kåpen på*): Jeg kan ikke bli liggende i en fremmed manns værelser.
Helmer. Men kan vi da ikke bo her som bror og søster –?
Nora (*binder hatten fast*): Du vet meget godt at det ikke ville vare lenge -. (*slår sjalet om seg.*) Farvel, Torvald. Jeg vil ikke se de små. Jeg vet de er i bedre hender enn mine. Slik som jeg nå er, kan jeg ikke være noen ting for dem.
Helmer. Men en gang, Nora – en gang –?
NORA. Hvordan skal jeg vite det? Jeg vet jo slett ikke hva det blir ut av meg.
HELMER. Med du er min hustru, både som du er, og som du blir.
NORA. Hør, Torvald, når en hustru forlater sin manns hus, slik som jeg gjør nå, så har jeg hørt at han etter loven er løst fra alle forpliktelser imot henne. Jeg løser deg i alle fall fra enhver forpliktelse. Du skal ikke føle deg bundet ved noe, like så lite som jeg vil være det. Det må være full frihet på begge sider. Se her har du din ring tilbake. Gi meg min.
HELMER. Også dette?
NORA. Dette også.
HELMER. Her er den.
NORA. Så. Ja, nå er det altså forbi. Her legger jeg nøklene. Om alle saker i huset vet pikene beskjed – bedre enn jeg. I morgen, når jeg er reist, kommer Kristine her for å pakke sammen de tingene som er min eiendom hjemmefra. Det vil jeg ha sendt etter meg.
HELMER. Forbi, forbi! Nora, vil du aldri mer tenke på meg?
NORA. Jeg kommer visst ofte til å tenke på deg og på barna og på huset her.
HELMER. Kan jeg skrive til deg, Nora?
NORA. Nei, – aldri! Det får du ikke lov til.
HELMER. Å, men å sende deg må jeg dog –
NORA. Intet, intet.
HELMER. – hjelpe deg hvis du skulle behøve det.
NORA. Nei, sier jeg. Jeg mottar ingen ting av fremmede.
Helmer. Nora, – kan jeg aldri bli mer enn en fremmed for deg?
Nora (*tar sin vadsekk*): Akk, Torvald, da måtte det vidunderligste skje. –
HELMER. Nevn for meg dette vidunderligste!
Nora. Da måtte både du og jeg forvandle oss slik at –. Å, Torvald, jeg tror ikke lenger på noe vidunderlig.
HELMER. Men jeg vil tro på det. Nevn det! Forvandle oss slik at –?
NORA. At samliv mellom oss to kunne bli et ekteskap. Farvel. (*hun går ut gjennom forstuen.*)
HELMER (*synker ned på en stol ved døren og slår hendene for ansiktet*). Nora! Nora! (*ser seg om og reiser seg.*) Tomt. Hun er ikke her mer. (*et håp skyter opp i ham.*) Det vidunderligste –?!

(*nedenfra høres drønnet av en port som slås i lås.*)

Kilde: Ibsen, Henrik (1879): *Et dukkehjem*, København: Gyldendalske Boghandels Forlag.
(Språket i utdraget er modernisert av Utdanningsdirektoratet.)

TIPS TIL DEG SOM AKKURAT HAR FÅTT EKSAMENSOPPGÅVA:

- Start med å lese oppgaveinstruksen godt.
- Hugs å føre opp kjeldene i svaret ditt dersom du bruker kjelder.
- Les gjennom det du har skrive, før du leverer.
- Bruk tida.

Lykke til!

TIPS TIL DEG SOM AKKURAT HAR FÅTT EKSAMENSOPPGAVEN:

- Start med å lese oppgaveinstruksen godt.
- Husk å føre opp kildene i svaret ditt hvis du bruker kilder.
- Les gjennom det du har skrevet, før du leverer.
- Bruk tiden.

Lykke til!